

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka v právní věci navrhovatelů: **a) P.E., b) M.E.,** oba bytem ■■■ **c) J.A.,** bytem ■■■, všichni zastoupeni JUDr. Danou Musalovou, LL.M, advokátkou se sídlem náměstí Míru 14, Mladá Boleslav, proti odpůrci: **obec Oldřichov v Hájích**, se sídlem Oldřichov v Hájích 151, Chrastava, zastoupen Mgr. Lukášem Votrubou, advokátem se sídlem Moskevská 637/6, Liberec 4, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I. R.F.,** bytem ■■■, zastoupen Mgr. Janem Zrnovským, advokátem se sídlem Moskevská 637/6, Liberec 4, **II. G.K.,** bytem ■■■, t. č. bytem ■■■, zastoupen JUDr. Ivanem Kozlem, advokátem se sídlem U Zahradního města, Praha 10, **III. Ing. P.CH.,** bytem ■■■, o návrhu na zrušení části opatření obecné povahy č. 1/2014 - Územního plánu obce Oldřichov v Hájích schváleného usnesením zastupitelstva obce Oldřichov v Hájích ze dne 6. 10. 2014, č. 5/32/2014,

t a k t o :

- I. Návrh navrhovatelů a) a b) na zrušení opatření obecné povahy č. 1/2014 - Územního plánu obce Oldřichov v Hájích schváleného usnesením zastupitelstva obce Oldřichov v Hájích ze dne 6. 10. 2014, č. 5/32/2014, v části týkající se pozemků p. č. 271, 409/3 a 2152/15 v k. ú. a obci Oldřichov v Hájích se z a m í t á .
- II. Návrh navrhovatele c) na zrušení opatření obecné povahy č. 1/2014 - Územního plánu obce Oldřichov v Hájích schváleného usnesením zastupitelstva obce Oldřichov v Hájích ze dne 6. 10. 2014, č. 5/32/2014, v části týkající se pozemků p. č. 2116, 2112/2, 2112/3, 273 a 16/17 v k. ú. a obci Oldřichov v Hájích se z a m í t á .
- III. Navrhovatelka a) je p o v i n n a zaplatit odpůrci k rukám jeho právního zástupce Mgr. Lukáše Votruby, advokáta se sídlem Moskevská 637/6, Liberec 4, náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

- IV. Navrhovatel b) je p o v i n e n zaplatit odpůrci k rukám jeho právního zástupce Mgr. Lukáše Votruby, advokáta se sídlem Moskevská 637/6, Liberec 4, náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Navrhovatel c) je p o v i n e n zaplatit odpůrci k rukám jeho právního zástupce Mgr. Lukáše Votruby, advokáta se sídlem Moskevská 637/6, Liberec 4, náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- VI. Osobám na řízení zúčastněným s e náhrada nákladů řízení n e p ř i z n á v á .

I. Návrh

Navrhovatelé se domáhají zrušení části opatření obecné povahy č. 1/2014 - Územního plánu obce Oldřichov v Hájích, který byl schválen zastupitelstvem obce dne 6. 10. 2014, usnesením č. 5/32/2014 (dále jen „územní plán“). Navrhovatelé a) a b) se domáhají zrušení části týkající se jejich pozemků p. č. ■■■, ■■■ a ■■■, všech v k. ú. Oldřichov v Hájích. Navrhovatel c) se domáhá zrušení části týkající se jeho pozemků p. č. ■■■ a ■■■, obou v k. ú. ■■■ a dále pozemků p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ rovněž v k. ú. ■■■.

Navrhovatelé a) a b) konstatovali, že jsou vlastníky nemovitosti p. č. ■■■, o níž odpůrce tvrdí, že se zde od nepaměti nachází komunikace. V řízení o určení neexistence účelové komunikace na uvedeném pozemku, které bylo zahájeno na jaře roku 2013, byl však dle navrhovatelů spolehlivě prokázán opak. Navrhovatelé zdůrazňovali, že existuje alternativní obecní komunikace na pozemku p. č. ■■■, která slouží jako přístupová komunikace k nově postavenému rodinnému domu č. p. ■■■, jež je součástí pozemku p. č. ■■■, k domu navrhovatele c) č. p. ■■■, je využívána zemědělskou technikou a je při ní řešena plocha změn Z57 - nová zastavitelná plocha. Tato komunikace je částečně zpevněná a na výjezdu osazená dopravním zrcadlem. Navrhovatelé poukazovali na argumentační rozpor, kterého se měl odpůrce dopustit při vypořádávání jejich námítky a námítky navrhovatele c). Rozhodnutí o námitce dle navrhovatelů obsahuje nepravdivé informace a je pro rozpory nepřezkoumatelné. Navrhovatelé a) a b) dále uváděli, že se odpůrce při vypořádání jejich námítky nezabýval všemi argumenty, zejména odkazem na Listinu základních práv a svobod a nereflektoval zásadu subsidiarity a minimalizace zásahu.

Navrhovatelé dále upozorňovali na nedodržení bodu P29 Zásad územního rozvoje Libereckého kraje (dále jen „ZÚR LK“) z listopadu 2011: *vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umisťovat v nich veřejnou infrastrukturu jen ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech*, neboť pozemek p. č. 409/3 vymezený v napadeném územním plánu jako veřejné prostranství se nachází v záplavovém území.

Navrhovatelé také namítali nedodržení ochranných pásem a odstupů, kolize veřejně prospěšné stavby, významného krajinného prvku a biokoridoru s veřejným prostranstvím, agregaci zátěže pro jednoho vlastníka a nedodržení bodu P1 a P2 ZÚR LK. Dle navrhovatelů nemůže být pozemek, který je zahradou rodinného domu č. p. 194, označen za prostranství sloužící obecnému užívání. Vymezení ploch na pozemcích navrhovatelů a) a b) p. č. ■■■,

■ a ■ jsou navrhována tak, že se překrývají plochy, které mají sloužit pro účely ochrany přírody a krajiny a ke zvyšování retenčních schopností území s plochou veřejného prostranství dopravní infrastruktury, což je v rozporu s obecnými požadavky na vymezení ploch uvedenými ve vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, konkrétně s § 3 odst. 2 písm. a). Veřejné prostranství s komunikací na pozemcích navrhovatelů by také zasahovalo do obytné zóny a do ochranného pásma studny pro individuální zásobování pitnou vodou. Pokud by veřejné prostranství na pozemku navrhovatelů mělo splňovat parametry kladené na příjezdové komunikace, muselo by se navíc výrazně rozšířit. Takové omezení je vzhledem k existenci obecní komunikace s dostatečnými šířkovými parametry i odstupy neodůvodněné. Pozemní komunikace nelze ztotožňovat s veřejným prostranstvím, minimální šířka vymezovaného veřejného prostranství je proto ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. stanovena větší, než požadovaná šířka pozemní komunikace. Dle navrhovatelů je proto zcela chybné označovat komunikace v územním plánu jako veřejná prostranství. Odpůrce v rozhodnutí o námitkách uvedl, že pozemek p. č. ■ slouží jako přístup pouze pro dva domy č. p. ■ a č. p. ■, a to jako nejkratší možný. Přístup pro dva majitele však nelze hodnotit jako veřejný zájem a snaha zajistit přes soukromý pozemek nejkratší možný přístup je z hlediska ochrany soukromého vlastnictví nepřijatelný a odporuje zásadě minimalizace zásahu. Opatření na ochranu přírody a protipovodňová opatření musí být nadřazena zájmům úzkého okruhu dvou vlastníků nemovitostí.

Navrhovatel c) brojil proti nesprávnému a nepřezkoumatelnému rozhodnutí o námitce, kterou žádal o zařazení plochy pozemků p. č. ■, ■ a ■ do ploch veřejného prostranství. Konstatoval, že uvedené pozemky slouží primárně jako jediná přístupová komunikace k rodinnému domu trvalého bydlení č. p. ■, ale i k obhospodařování přilehlých zemědělských pozemků a pro potřeby Správy železniční dopravní cesty (dále jen „SŽDC“), která je využívá pro přístup k drážnímu tělesu a jeho údržbě. Pozemek p. č. ■ slouží také jako přístupová komunikace k domu trvalého bydlení č. p. ■ ve vlastnictví paní K. a je při něm vymezena i další plocha pro výstavbu za účelem bydlení. Přesto odpůrce v rozhodnutí o námitce tvrdí, že ostatní komunikace vymezená v katastru nemovitostí na uvedených plochách je vymezena pouze v mapových podkladech a jedná se o právní, nikoli o faktické vymezení v terénu. Navrhovatel c) využívá komunikaci na pozemku p. č. ■ od jara roku 2014, kdy byla opravena pro příjezd k novostavbě rodinného domu č. p. ■, komunikaci na pozemcích p. č. ■ a ■ využíval vždy v plném rozsahu, protože se jedná o jediný možný přístup k jeho nemovitosti. Komunikace není, jak tvrdí odpůrce, přerušena korytem toků, je zde mostek umožňující průjezd i těžké zemědělské techniky. Odpůrce v odůvodnění rozhodnutí o námitce také nepřipustně zpochybňuje fakt, že dům navrhovatele c) slouží k trvalému bydlení. Navrhovatel c) odkazoval na údaje v katastru nemovitostí, kde je uvedeno, že se jedná o rodinný dům. V domě jsou také navrhovatel c), jeho družka a syn hlášeni k trvalému pobytu. Skutečnost, že dům č. p. 193 je rodinným domem, navrhovatel c) dále prokazoval dodatkem ke kupní smlouvě z roku 1969, kdy domek koupila paní Š. a kupní smlouvou z roku 1974, kdy paní Š. domek prodala. Pokud odpůrce uvádí, že navrhovatel c) má přístup ke své nemovitosti zajištěn jinak, není toto tvrzení ničím doloženo. Aby odpůrce nemusel přístup k nemovitosti navrhovatele c) zajistit, přistoupil k tomu, že vyjmul rodinný dům č. p. ■ z plochy bydlení a svévolně tuto plochu změnil na plochu drážní v rozporu s jejím faktickým využitím. Navrhovatel c) upozorňoval na nerovný přístup odpůrce k majitelům jednotlivých nemovitostí, kdy dvěma z nich, konkrétně majitelům nemovitostí č. p. ■ a č. p. ■ je zajištěn co nejkratší přístup k jejich nemovitosti a dalšímu vlastníku -

navrhovateli c) je přístup k jeho nemovitosti zcela odepřen. Přitom dům č. p. ■■■ není objektem trvalého bydlení, protože jeho majitel trvale žije v Německu a dům č. p. ■■■ je veden jako rekreační objekt.

Navrhovatel c) namítal také nesprávné a nepřezkoumatelné rozhodnutí o námitce proti vyřazení plochy pozemků p. č. ■■■ a ■■■ v k. ú. O.H. z plochy bydlení a jejich vymezení jako plochy drážní. Nesouhlasil s tvrzením, že se v případě nemovitosti v jeho vlastnictví nejedná o objekt trvalého bydlení. Odpůrce dle navrhovatele c) zneužil záměr o uvažované modernizaci železniční tratě, která však má probíhat jen v rámci stávajícího drážního tělesa. Využití území odpůrce změnil na plochu drážní dopravy, která podle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, nezahrnuje rodinné domy. Rozhodnutí odpůrce je tak v rozporu s dlouhodobě existujícím způsobem využití této plochy k rodinnému bydlení. Navrhovatel c) má také za to, že odpůrce jednal mimo oblast své působnosti, neboť omezení stanovil bez předchozího vymezení takového území na jeho pozemcích odpovědným úřadem. Navrhovatel c) odkazoval na prohlášení ministerstva dopravy, v němž je uvedeno, že o zpětném využití drážních domků neuvažuje, a vyjádření SŽDC, že z jejich strany nebyla navržena změna využití pozemku p. č. ■■■, na které stojí dům č. p. ■■■. Odpůrce se v rozhodnutí o námitce dle navrhovatele c) rovněž nevypořádal se všemi jeho argumenty, např. s argumentem, že v navazujících obcích zůstávají plochy bydlení podél trati nedotčeny, či se tam dokonce zřizují nové plochy pro zástavbu, přitom se jedná o ten samý, výhledově optimalizovaný koridor.

Závěrem všichni tři navrhovatelé poukazovali na zkrácení svého vlastnického práva zakotveného v čl. 11 Listiny základních práv a svobod, neboť hodnota jimi vlastněných a územním plánem dotčených nemovitostí se v důsledku přijetí napadeného opatření obecné povahy nepoměrně snížila, a to bez předchozího souhlasu vlastníků a bez náležité kompenzace ze strany odpůrce.

II. Vyjádření odpůrce

Ve vztahu k navrhovatelům a) a b) odpůrce navrhoval, aby žaloba byla zamítnuta z důvodu zneužití práva. Zdůrazňoval, že komunikace na pozemku p. č. ■■■ v k. ú. O.H. propojuje nemovitosti dalších vlastníků, např. pana K., F., Ing. Ch., Ing. P. a obce O.v H. Veřejně přístupná účelová komunikace se na uvedeném pozemku ve vlastnictví navrhovatelů nachází dle odpůrce od nepaměti. Aktuálně neexistuje rozhodnutí deklarující neexistenci veřejně přístupné účelové komunikace na uvedeném pozemku, neboť řízení u Městského úřadu ve Frýdlantu bylo zastaveno. Na návrh pana K. je v současné době vedeno řízení u Magistrátu města Liberec, odboru dopravy. V tomto řízení bylo vydáno mimo jiné také předběžné opatření, kterým bylo navrhovatelům zakázáno, aby bránili v průjezdu na cestě. Odpůrce odkazuje na rozsáhlou korespondenci mezi ním a navrhovateli a) a b), z níž je dle jeho názoru patrné, že cílem navrhovatelů a) a b) je poškodit starostu obce, resp. donutit obec, aby se vzdala ochrany svých práv v řízení o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace na daném pozemku. Odpůrce zdůraznil, že již v územním plánu, který byl schválen v roce 2000 usnesením ze dne 13. 12. 2000, č. 6/2000, byl pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O. v H. zahrnut do plochy veřejného prostranství (komunikací). Novým územním plánem nedochází tudíž k žádné změně. Tvrzení navrhovatelů, že se na daném pozemku cesta

nenachází a vždy se nacházela na pozemku p. č. ■ v k. ú. O. v H., je dle odpůrce nepravdivé. Teprve od roku 2014, kdy navrhovatelé začali intenzivně bojovat proti existenci dané komunikace na jejich pozemku, se vyskytují koleje na pozemku p. č. ■ v k. ú. O. v H.. Pokud navrhovatelé tvrdí, že komunikace na pozemku p. č. ■ v k. ú. O. v H. je v rozporu s vyhláškou č. 501/2006 Sb., je třeba zohlednit, že komunikace se na uvedeném pozemku vyskytovala dávno před účinností dané vyhlášky. Shodně v rozporu s touto vyhláškou by pak musela být i silnice č. III/2904, která vede vedle domu navrhovatelů. Odpůrce se dále vyjádřil k existenci studny na pozemku navrhovatelů a) a b). Uvedl, že studna, která se na pozemku vyskytovala, měla být zasypána v minulosti předchozím majitelem panem L. O tom, že by navrhovatelé nebo jejich právní předchůdce žádali o vydání povolení pro vybudování nové studny, není odpůrci nic známo.

Ve vztahu k navrhovateli c) odpůrce především zdůraznil, že dům na pozemku p. č. ■ v k. ú. O. v H. nebyl nikdy rekolaudován jako stavba pro trvalé bydlení. Původně se jednalo o drážní domek, který si měl navrhovatel c) zakoupit pro své soukromé účely. Domek mohl být využíván pro rekreaci. Údaje uvedené v katastru nemovitostí neodpovídají účelu stavby, který eviduje příslušný stavební úřad. Při koupi nemovitostí musel navrhovatel c) vědět, jak daleko se nemovitosti nacházejí od pozemní komunikace a jaké je jejich spojení s touto komunikací. Územní plán ve vztahu k pozemku navrhovatele c) respektoval plně ZÚR LK, koridor pro železniční trať Liberec-Frýdlant-Černousy (jako součást koridoru kombinované dopravy KD1, optimalizace jednokolejné železniční trati, pro zabezpečení technických parametrů dohody AGTC).

Ze všech uvedených důvodů odpůrce navrhoval, aby byl návrh jako nedůvodný zamítnut a odpůrci byla přiznána náhrada nákladů řízení.

III. Replika navrhovatelů

Navrhovatelé a) a b) nesouhlasili s tvrzením odpůrce, že pozemek p. č. ■ historicky sloužil jako komunikace, ani že uvedený pozemek byl veden již v předchozím územním plánu jako veřejné prostranství. Platným územním plánem před napadeným územním plánem byl územní plán schválený usnesením zastupitelstva obce O. v H. ze dne 23. 11. 2009, č. 6/45/2009. V tomto územním plánu jsou komunikace vyznačeny žlutě a v legendě vedeny jako „místní komunikace a přístupové cesty“. Na soukromém pozemku se místní komunikace nenacházejí a přístupové cesty jsou značeny přerušovanou linií. Koordinační výkres je zpracován na podkladu starých map z katastru nemovitostí, kde se ještě vyskytuje linka pomocné kresby, která byla zanesena do snímku katastru nemovitostí za doby trvání vlastnického práva k pozemku p. č. ■ právního předchůdce navrhovatelů pana L. o. Z důvodu existence těchto pomocných linií vedoucích před pozemek p. č. ■ v koordinačním výkresu k územnímu plánu z roku 2009 se navrhovatelé obrátili v prosinci roku 2012 na obec s žádostí o výmaz těchto linií z koordinačního výkresu. Výsledkem byla změna barvy cest a komunikací na šedou a přejmenování na veřejný prostor. Tím došlo k nespornému vyznačení tohoto prostoru na pozemku p. č. ■ s platností od listopadu 2014.

Navrhovatel c) v replice zdůraznil, že dům č. p. ■ zakoupila již v roce 1968 paní M.Š. jako rodinný dům. Dům je užíván v souladu s údaji v katastru nemovitostí a navrhovateli

c) není známo, že by existoval rozpor s údaji u příslušného stavebního úřadu. Navrhovatel c) si byl při koupi předmětné nemovitosti vědom toho, že nemovitost má přímé napojení na katastrálně vedenou obecní komunikaci a nemohl tušit, že v praxi bude mít s přístupem ke svému domu větší problém, než někteří jiní vlastníci bez přístupu, který by vyhovoval požadavkům stavebního zákona. Závěrem navrhovatel c) uvedl, že doložil důkazy o tom, že v rámci optimalizace trati nebyl dán vyššími územně správními celky požadavek na změnu využití jeho nemovitosti. Obecný požadavek formulovaný v ZÚR LK žádným způsobem nestanovuje potřebu změn stávajících ploch k bydlení na plochy drážní. Za této situace mělo být postupováno tak, aby došlo k minimalizaci negativních zásahů do soukromého vlastnictví. Dle tohoto přístupu se nevyřazovaly z ploch bydlení žádné jiné rodinné domy při této trati v sousedních obcích.

IV. Triplika odpůrce

Odpůrce odkázal na odůvodnění rozhodnutí o námitkách navrhovatelů v územním plánu. Dále předložil územní plán obce ze srpna 2000, v němž jsou žlutou barvou znázorněny místní komunikace a přístupové cesty. V mapě je pak cesta zakreslená i u pozemku p. č. ■■■ ve vlastnictví navrhovatelů a) a b). Ohledně navrhovatele c) odpůrce zdůraznil, že územní plán zahrnul a respektuje vyjádření SŽDC ze dne 31. 5. 2012, v němž SŽDC upozorňuje na povinnost zohlednit koridor dle ZÚR LK. Odpůrce trval na tom, že dům č. p. ■■■ v k. ú. O.v H. není stavbou určenou k trvalému bydlení. Jedná se o drážní domek, u něhož bylo povoleno užívání k rekreačním účelům, jak vyplývá z rozhodnutí Okresního národního výboru - odbor výstavby a územního plánování v Liberci ze dne 21. 5. 1975, č. j. VYST.2-658MN75. V uvedeném rozhodnutí bylo konstatováno, že domek se nachází mimo zastavěnou část obce a bylo rozhodnuto o provedení změny užívání domku k rekreačním účelům. V roce 2008 také paní M.M. žádala o stanovisko obce k rekonstrukci rekreačního objektu č. p. ■■■ na p. č. ■■■ a p. č. ■■■. Odpůrce proto vyjádřil přesvědčení, že budova č. p. ■■■ v k. ú. Ol.v H. je stavbou individuální rekreace, nikoli stavbou k trvalému bydlení.

V. Posouzení soudem

Podáním návrhu bylo zahájeno řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části dle části třetí, hlavy druhé, dílu sedmého zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

V. a) Aktivní legitimace

Nejprve se soud zabýval aktivní legitimací navrhovatelů k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy, vycházel přitom z následujících východisek. Ustanovení § 101a odst. 1 s. ř. s. přiznává právo podat návrh na zrušení opatření obecné povahy tomu, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen. Zákonná úprava je tedy založena na podmínce tvrzení porušení práv navrhovatele, přičemž k tomuto tvrzenému porušení muselo dojít přímo opatřením obecné povahy. K výkladu citovaného ustanovení se opakovaně ve své judikatuře vyjadřoval i Nejvyšší správní soud

(např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120; či rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 185, všechny rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz).

Navrhovatelé a) a b) opřeli svou aktivní legitimaci o vlastnictví pozemků p. č. ■■■, 271 a 2152/15. Pozemek p. č. 409/3, jehož část byla územním plánem vymezena jako plocha veřejného prostranství (P), přiléhá k pozemku p. č. ■■■, na němž je umístěn rodinný dům navrhovatelů č. p. ■■■. Pozemek p. č. ■■■ je veden jako vodní plocha a sousedí s pozemkem p. č. ■■■. Soud tvrzené skutečnosti ověřil z předloženého seznamu nemovitostí na LV č. ■■■ pro k. ú. O. v H. v SJM navrhovatelů a grafické části územního plánu a přisvědčil argumentaci navrhovatelů, že s ohledem na funkční využití pozemku p. č. ■■■ v rámci plochy P jako veřejného prostranství se jako reálně možné jeví tvrzení navrhovatelů o zkrácení jejich vlastnických práv. Napadeným územním plánem jsou pak regulovány i pozemky p. č. ■■■ a V.

Pokud jde o aktivní legitimaci navrhovatele c) soud z předloženého seznamu nemovitostí na LV ■■■ pro k. ú. O. v H. ověřil, že navrhovatel c) je vlastníkem pozemku p. č. ■■■ a ■■■, jehož součástí je stavba č. p. ■■■. Z grafické části územního plánu vyplývá, že tyto nemovitosti navrhovatele c) se nacházejí v oblasti regulované územním plánem a jsou označeny jako P07 - plocha dopravní infrastruktury - drážní. O aktivní legitimaci navrhovatele c) ve vztahu k uvedeným pozemkům tak není pochyb. Pozemky p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ v k. ú. O. v H. sice nejsou ve vlastnictví navrhovatele c), ale otázka jejich funkčního vymezení v územním plánu souvisí s dopravní dostupností stavby č. p. ■■■, která ve vlastnictví navrhovatele c) je. Z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120, vyplývá, že „výjimečně je též představitelné, aby aktivní procesní legitimace byla dána i tehdy, tvrdí-li navrhovatel, který sám není vlastníkem nemovitosti ani nemá právo k takové cizí věci na území regulovaném územním plánem, že jeho vlastnické právo nebo jiné absolutní právo k nemovitosti nacházející se mimo území regulované územním plánem by bylo přímo dotčeno určitou aktivitou, jejíž provozování na území regulovaném územním plánem tento plán (jeho změna) připouští. Typicky půjde o vlastníka pozemku sousedícího s územím regulovaným územním plánem, který by mohl být dotčen určitou aktivitou, jejíž vlivy se významně projeví i na jeho pozemku“. Krajský soud má proto za to, že i v případě pozemků p. č. 2116, 2112/2 a 2112/3 v k. ú. Oldřichov v Hájích je aktivní legitimace navrhovatele c) dána.

Soud na tomto místě zdůrazňuje, že jeho úvahy se týkají pouze aktivní procesní legitimace navrhovatelů ve smyslu § 101a odst. 1 s. ř. s., nikoli legitimace věcné, jež bude předmětem meritorního posouzení věci.

V. b) Podmínky řízení

Přezkum opatření obecné povahy vychází z ustanovení § 101b odst. 2 a § 101d odst. 1 s. ř. s. Z těchto ustanovení vyplývá, že soud přezkoumává opatření obecné povahy pouze v rozsahu, který navrhovatel uplatnil v návrhu nebo ve lhůtě uvedené v ustanovení § 101b odst. 1 s. ř. s. Povinností navrhovatele je proto tvrdit, že opatření obecné povahy nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Soud tak může k návrhu podle § 101d odst. 2 s. ř. s. shledat, že návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části je důvodný, neboť opatření obecné povahy nebo jeho části jsou v rozporu

se zákonem, nebo že ten, kdo je vydal, překročil meze své působnosti a pravomoci, anebo že opatření obecné povahy nebylo vydáno zákonem stanoveným způsobem.

Nad rámec návrhových bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného opatření obecné povahy, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 101b odst. 4 ve spojení s ustanovením § 76 s. ř. s.

V daném případě soud neshledal, že by napadené opatření obecné povahy bylo nicotným správním aktem. Územní plán byl vydán zastupitelstvem obce O.v H., nic nesvědčí o tom, že by při jeho vydání překročilo zastupitelstvo meze zákonem vymezené působnosti. Ani navrhovatelé v tomto směru ničeho nenamítají. Soud proto přistoupil k posouzení napadené části územního plánu z hlediska jednotlivých návrhových bodů.

V. c) Ústní jednání

K projednání návrhu nařídil soud ústní jednání, při němž provedl dokazování grafickou částí územního plánu z roku 2000 přijatého usnesením zastupitelstva obce O.v H. ze dne 13. 12. 2000, č. 6/2000 a 3. změnou územního plánu z roku 2009 přijatou usnesením zastupitelstva obce O. v H. ze dne 23. 11. 2009, č. 6/45/2009. Nahlédnutím do grafické části územního plánu z roku 2000 bylo zjištěno, že na pozemku p. č. ■■■ v blízkosti rodinného domu navrhovatelů a) a b) je sytě žlutou barvou vymezena místní komunikace, pozemky p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ jsou pak vedeny jako louky, pastviny, ostatní zeleň. Z textové části a grafických příloh 3. změny územního plánu z roku 2009 soud zjistil, že tyto změny se nedotýkají pozemků, ohledně nichž je navrhováno zrušení napadeného územního plánu.

Navrhovatelé setrvali na uplatněné argumentaci v návrhu a v replice. Navrhovatelé a) a b) zdůraznili, že ani skutečnost, že jejich pozemek byl v minulosti zatížen komunikací, nezakládá právo obce rezignovat na aktuální potřeby obce a jejích obyvatel. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že obec měla funkční využití pozemku p. č. ■■■ změnit.

Odpůrce zdůraznil, že napadený územní plán přijal s ohledem na dlouhodobé užívání pozemku p. č. ■■■, které reflektoval již předchozí územní plán z roku 2000.

Osoby na řízení zúčastněné (pan F. a pan K.) plně podpořily stanovisko odpůrce.

Soud dále provedl dokazování rozhodnutím ONV, odboru výstavby a územního plánování v Liberci ze dne 21. 5. 1975, jímž bylo rozhodnuto o změně v užívání domku č. p. 193 k rekreačním účelům; stanoviskem Obecního úřadu O.v H. ze dne 11. 11. 2008 k žádosti o přestavbu objektu individuální rekreace č. p. ■■■; opisem kupní smlouvy sepsané dne 3. 1. 1974, v němž prodávající M.Š. hovoří o prodeji rodinného domku č. p. ■■■, a dodatkem ke kupní smlouvě uzavřené mezi ČSR - Severozápadní dráhou a paní M.Š. ze dne 10. 10. 1969, v němž je předmět prodeje označen jako domek č. p. ■■■, bývalý strážní domek č. 208. Soud provedl důkaz i vyjádřeními ministerstva dopravy ze dne 10. 11. 2014 a SŽDC ze dne 9. 12. 2014 adresovanými navrhovatelce a) ohledně koncepčního přístupu k rušení drážních domků. Ministerstvo dopravy sdělilo, že o zpětném využití drážních domků pro potřeby dráhy neuvažuje. SŽDC ve vyjádření uvedla, že tzv. drážní domky byly vždy objekty určené

k provozu drážní dopravy, nikoliv k trvalému bydlení. Tyto objekty obvykle k bydlení vzhledem k blízkosti provozované železniční tratě nejsou vhodné. S ohledem na zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, požaduje SŽDC při změně využití na bydlení doložit splnění hygienických hlukových limitů. SŽDC dále uvedla, že v roce 2013 zpracovala studii, v níž nebyla navržena demolice ani nové využití objektu na p. č. ■■■ v k. ú. O.v H.. SŽDC nepožadovala změnu územního plánu týkající se tohoto pozemku, pro potřeby případné optimalizace a elektrizace trati stačí zakreslený koridor veřejně prospěšné stavby.

Další dokazování již soud neprováděl, četné návrhy účastníků považoval za nadbytečné pro vypořádání uplatněných návrhových bodů, jak bude případně rozvedeno ještě v následujících pasážích rozsudku. Předně považoval soud za nadbytečné doplnit dokazování listinami, které jsou součástí správního spisu, a důkazy, které vypovídají o vyhocených vztazích mezi navrhovateli a) a b) a odpůrcem. Soud neprováděl ani důkazy, které účastníci řízení navrhovali provést za účelem zjištění, zda na pozemku p. č. 409/3 existuje veřejně přístupná účelová komunikace či nikoliv. Dostatečným podkladem pro doložení situace v řešeném území byl pro účely soudního přezkumu obsah předloženého spisového materiálu odpůrce a předchozí územní plán z roku 2000, včetně jejich grafických částí.

V. d) Vypořádání návrhových bodů

Soud nejprve předesílá, že správní soudy zastávají přístup k přezkumu územně plánovací dokumentace vyznačující se na straně jedné striktní zdrženlivostí, pokud jde o přímé zasahování moci soudní do výkonu ústavního práva na územní samosprávu, na straně druhé však také reflektující povinnost chránit ústavní práva jednotlivců, která mohou být výkonem samostatné působnosti územních samosprávních celků dotčena. K této otázce se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 31. 8. 2011, č. j. 1 Ao 4/2011 - 42:

„Výsledek, nový územní plán, vyjadřuje rovnováhu, kompromis mezi zájmy obce, stanovisky dotčených orgánů, vlastníků pozemků a staveb i sousedních obcí. Cílem je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů při harmonickém využití území. Takový kompromis může nabýt celé řady podob a konkrétní volba využití určitého území reflektuje i aktuální politickou vůli v orgánech obce. Ke stávajícímu způsobu využití dotčených pozemků musí orgány samospráv z povahy věci přihlížet v souladu se zásadou legitimního očekávání, vzhledem k územnímu a společenskému vývoji však nelze očekávat absolutní neměnnost poměrů.

Nejvyšší správní soud zároveň s odkazem na svou ustálenou judikaturu podotýká, že k otázce přiměřenosti v pátém kroku algoritmu je třeba k soudnímu přezkumu přistupovat s nejvyšší opatrností a zdrženlivostí a posuzovat ji v kontextu práva obce na samosprávu, což inherentně obsahuje i právo uspořádat své územní poměry podle vlastních představ v zákonem vymezených mantinelech. Územní plánování však na druhé straně představuje natolik závažný zásah do vlastnických a jiných majetkových práv, že se Nejvyšší správní soud nemůže zříct svého úkolu a je povinen bdít nad zjevnými excesy a extrémními zásahy do ústavních práv jednotlivce. Naplňuje tak svou přirozenou roli ochránce práv v celém

komplikovaném procesu a dbá na to, aby případný zásah byl v souladu se zásadou subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahu.“

V námitce navrhovatelů a) a b) ze dne 7. 4. 2014 (námitka č. 8) navrhovatelé brojili proti vymezení veřejného prostranství na jejich pozemku p. č. ■■■ v k. ú. O.v H.. Tvrdili, že na základě mylného předpokladu o existence místní komunikace na tomto pozemku je v územním plánu navrženo dopravní řešení, které neodpovídá stavu území, ani uspořádání vztahů mezi uživateli území. Dopravní řešení, které spočívá ve vymezení veřejné komunikace na jejich pozemku, považovali navrhovatelé za neproporční z pohledu jednotlivých soukromých a veřejných zájmů v území. Navrhovatelé zdůrazňovali, že jen pár metrů od vyznačené cesty se nachází pozemek p. č. ■■■, který je ve vlastnictví obce, v katastru nemovitostí je veden jako ostatní plocha - ostatní komunikace. Tento pozemek se cca 400 m od hlavní silnice napojuje na pozemky p. č. ■■■, ■■■ a ■■■, všechny ve vlastnictví České republiky, v katastru nemovitostí vedené také jako ostatní plocha - ostatní komunikace. Spolu s dalšími pozemky ve vlastnictví obce či České republiky tvoří i historickou cestní síť v daném území dostatečně spojující veškeré nemovitosti. Obecní komunikace p. č. ■■■ kromě zanedbaného povrchu vykazuje i po technické stránce lepší alternativu. Vede přes rovinatý pozemek mimo záplavové území (v záplavovém území je naopak pozemek p. č. ■■■ a využitelná šíře se na základě měření v mapovém prohlížeči CÚZK pohybuje od 3,5 m do 5 m. Navrhovatelé odkazovali na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 – 120, a tvrdili, že v něm uvedené podmínky, při vymezení komunikace přes jejich pozemek, nebyly splněny.

Odpůrce ve vypořádání námítky nejprve uvedl, že dosud nebylo pravomocně rozhodnuto o určení právního vztahu - existenci veřejně přístupné účelové komunikace na pozemku p. č. ■■■ v k. ú. O. v H.. Zvolené řešení odpovídá vztahům v uvedeném území, kdy cesta přes pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O. v H. byla a je dlouhodobě využívána vlastníky staveb Oldřichov v Hájích č. p. ■■■ na pozemku p. č. ■■■ a č. p. ■■■ na pozemku p. č. ■■■, vše v k. ú. O.v H.. Cesta k uvedeným stavbám přes pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O.v H. je zpevněnou cestou. Jedná se o jediné spojení, které těmto stavbám zajišťuje přístup po pravém břehu Malé Jeřice, a to nejkratší možnou cestou, přičemž i nadále je využíván pozemek ve vlastnictví obce p. č. ■■■ v k. ú. O.v H.. Ze směru od Frýdlantu se jedná o jedinou přístupovou cestu k uvedeným nemovitým věcem, aniž by bylo nutné překonat tok Malé Jeřice. Ze směru od Liberce je nutné překonat tok Malé Jeřice pouze po silnici III/2904. Uvedené řešení je z hlediska veřejného zájmu rychlejší a pohodlnější také pro přístup složek integrovaného záchranného systému. Alternativní řešení dopravní obslužnosti uvedených staveb, které zmiňují navrhovatelé, by vyžadovalo vybudování odpovídajícího přemostění přes Malou Jeřici přes pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O.v H. ve vlastnictví Lesů ČR, aby přes tento pozemek byl zajištěn také odpovídající přístup složek integrovaného záchranného systému. Pozemek p. č. ■■■ k. ú. O. v H. není z technického hlediska komunikací a neodpovídá svým charakterem požadavkům kladeným zákonem o pozemních komunikacích, je součástí trvalého travního porostu a neumožňuje plnohodnotné dopravní využití, dlouhodobě nebyl využíván k zajištění obslužnosti ke stavbám v dané lokalitě, i když je pravdou, že od jara roku 2014 ho začal užívat pan A. pro přístup ke své nemovitosti. Náklady na vybudování místní komunikace přes pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O. v H. jsou odhadovány v částce nejméně 1 130 000 Kč, údržba takové komunikace dle alternativního řešení navrhovaného navrhovateli, které se jeví nejméně dvojnásobně delší, než stávající přes pozemek p. č. ■■■ v k. ú. O. v H., by znamenala

významný zásah do rozpočtu obce. Odpůrce uzavřel, že z hlediska širšího využití území je zcela v souladu omezení vlastnického práva vlastníků pozemku, který přiléhá k silnici III/2904 v nezbytné míře dosud užívané cesty, než omezování dalších vlastníků.

Proti vypořádání této námitky brojili navrhovatelé a) a b) ve svém návrhu na zrušení části územního plánu odpůrce. Navrhovatelé především tvrdili, že řešení zvolené odpůrcem je nepřiměřené, a domáhali se jiného (alternativního) řešení komunikační potřeby v daném území.

V dané věci považuje soud za podstatné, že odpůrce funkční využití pozemku p. č. 409/3 zásadně nezměnil. Již v předchozím územním plánu schváleném usnesením zastupitelstva obce Oldřichov v Hájích ze dne 13. 12. 2000, č. 6/2000, byla na části pozemku navrhovatelů p. č. ■■■ v k. ú. Oldřichov v Hájích pozemní komunikace vymezena. Také z podání navrhovatelů vyplývá, že byl jejich pozemek jako pozemní komunikace využíván již před schválením napadeného územního plánu. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že odpůrce stanovil funkční využití území v souladu se skutečností a nepřistoupil ke změně, kterou navrhovali navrhovatelé.

Podle dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu vlastník pozemků není opatřením obecné povahy zkrácen na svých právech, jestliže schválené funkční využití pozemků odpovídá dosavadnímu faktickému způsobu jejich využívání (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2011, č. j. 1 Ao 2/2011 - 17). V posuzovaném případě je zřejmé, že ani navrhovatelé ani odpůrce netvrdí, že by tomu bylo jinak. Krajský soud tedy konstatuje, že napadeným opatřením obecné povahy nedošlo k neproporcionálnímu zásahu do vlastnického práva navrhovatelů, neboť územní plán pouze popsal realitu, tedy aktuální způsob využití jejich pozemku. Skutečnost, že odpůrce napadeným opatřením obecné povahy nezměnil reálný stav užívání pozemku, ani nezměnil účelové určení pozemku podle představ navrhovatelů, nemůže být kvalifikováno jako nezákonnost, neboť to je projevem procesu územního plánování, které je výrazem práva obce na samosprávu.

Pro úplnost soud uvádí, že ve vztahu k určení pozemku jako pozemní komunikace je stěžejní zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), který rozlišuje v ustanovení § 2 odst. 2 tyto komunikace - dálnice, silnice, místní komunikace a účelová komunikace. Pro zařazení pozemní komunikace do kategorie dálnice, silnice a místní komunikace je určující ustanovení § 3 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, podle kterého o tom rozhoduje příslušný silniční správní úřad. K zařazení pozemní komunikace do těchto 3 kategorií je proto nutné konstitutivního individuálního správního aktu příslušného silničního správního úřadu. Odlišná koncepce je zvolena zákonem o pozemních komunikacích v případě účelových komunikací, neboť zákon nestanoví žádnému orgánu veřejné moci pravomoc o této věci konstitutivně rozhodovat. Komunikace se tedy stane účelovou komunikací naplněním znaků podle ustanovení § 7 zákona o pozemních komunikacích - k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 5 As 27/2009 - 66 (jenž byl potvrzen usnesením Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2010, sp. zn. I. ÚS 322/10), ohledně „právního vzniku“ veřejně přístupné účelové komunikace. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud rovněž dospěl k závěru, že je irelevantní, jak byl pozemek v pozemkových knihách, v katastru nemovitostí, popř. v ostatních listinách, označován či evidován.

Za stěžejní naopak označil to, „zda jde o dopravní cestu, určenou k užití silničními a jinými vozidly a chodci, která slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků. Omezit vlastnické právo lze pouze se souhlasem vlastníka. Další podmínkou veřejného užívání soukromého pozemku vedle nezbytného souhlasu vlastníka je též existence nutné a ničím nenahraditelné komunikační potřeby.“ K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 11. 2007, č. j. 6 Ans 2/2007 - 128, ve kterém uvedl, že „veřejně přístupná účelová komunikace nemůže vzniknout proti vůli vlastníka dotčeného pozemku ... Veřejnou cestou se tedy pozemek stává jeho věnováním obecnému užívání, ať již vlastníkem výslovně projeveným nebo konkludentním. Rovněž komunikace, u níž sice již nelze zjistit, zda byla některým z předchozích vlastníků obecnému užívání věnována, jež však byla jako veřejná cesta užívána od nepaměti z naléhavé komunikační potřeby, je veřejně přístupnou účelovou komunikací. Novodobá judikatura v tomto ohledu navazuje již na rozhodovací praxi předválečného Nejvyššího správního soudu (srov. rozhodnutí Boh A 10017/32). K vzniku veřejně přístupné účelové komunikace tedy není třeba správního rozhodnutí ani není podstatné, jak je příslušný pozemek, na němž se komunikace nachází, veden v katastru nemovitostí či jak byl evidován v minulosti.“ Stejný názor zastává i Ústavní soud - srov. nález ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06.

Poukazují-li navrhovatelé na to, že v předchozím územním plánu byla na pozemku p. č. evidována místní komunikace a nyní veřejné prostranství, je krajský soud toho názoru, že změnou z místní komunikace na veřejné prostranství nedošlo ke změně v jejich právní sféře. Jak bylo výše uvedeno, odpůrce nemůže v rámci územního plánu (a to stávajícího i předcházejícího) závazně určovat charakter komunikace. Za rozhodující naopak považuje zdejší soud tu okolnost, že jak předchozím, tak i současným napadeným územním plánem odpůrce vyjádřil koncepci řešení dopravy v dané oblasti konstantním způsobem. V tomto směru soud poukazuje i na závěry vyslovené např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 6. 2011, č. j. 2 Ao 4/2011 - 100, jenž rovněž řešil, zda převzetí identické koncepce novým územním plánem z dřívějšího může představovat zásah do právní pozice navrhovatele, a došel k závěru, že tak tomu není. Napadeným územním plánem proto nemohlo dojít k zásahu do vlastnického práva navrhovatelů k předmětné nemovitosti, jelikož nebylo nikterak změněno její užití ani hodnota.

Krajský soud proto uzavírá, že navrhovatelé nemohou být dotčeni na svých právech vydáním napadeného územního plánu, neboť k deklarování statusu veřejně přístupné účelové komunikace (proti čemuž navrhovatelé fakticky brojí), může dojít až po provedení příslušného správního řízení, které v současné době probíhá na návrh pana G. K. u Magistrátu města Liberec. Soud proto nebude v tomto řízení prokazovat, zda se pozemní komunikace na pozemku navrhovatelů nacházela od nepaměti či nikoliv.

Tvrdili-li navrhovatelé, že pozemek p. č. ■■■ byl dotčen 3. změnou územního plánu schválenou usnesením zastupitelstva obce Oldřichov v Hájích ze dne 23. 11. 2009, č. 6/45/2009, nelze tomuto přisvědčit. Tato změna se uvedeného pozemku vůbec netýkala.

Jelikož krajský soud výše uvedl, že nedošlo vydáním napadeného územního plánu k

zásahu do právní sféry navrhovatelů, je otázka proporcionality odpůrcem přijatého řešení v tomto směru bezpředmětná. Krajský soud však přesto k otázce proporcionality napadeného územního plánu a vymezení veřejného prostranství na předmětné nemovitosti uvádí, že v řízení podle ustanovení § 101a a násl. s. ř. s. přezkoumává zákonnost územního plánu, nikoli to, zda zařazení určitého pozemku nemohlo být jiné, z hlediska jeho vlastníka vhodnější a příhodnější. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 4. 2015, č. j. 4 As 261/2014 – 70, uvedl, že zásah soudu se omezuje na případy extrémního vybočení ze zásady proporcionality. Tento výklad přiměřenosti právní regulace pak Nejvyšší správní soud zastává trvale.

Vzhledem k této judikatuře Nejvyššího správního soudu a výše uvedenému závěru, totiž, že vydáním napadeného územního plánu došlo pouze k vyjádření koncepce řešení dopravy v dané oblasti, krajský soud konstatuje, že je v pravomoci odpůrce stanovit si tuto koncepci autonomně. Záměr, který počítá s veřejným prostranstvím na části pozemku, která zjevně slouží k uspokojování komunikačních potřeb, podle názoru soudu nemůže představovat zjevný excés z pravomoci stanovit koncepci dopravy.

Pokud jde o přesné určení šířky pozemní komunikace, krajský soud podotýká, že tato šířka musí být vnímána jako přibližná a uzpůsobená měřítku územního plánu. V územním plánu není možné vymezit šíři daného veřejného prostranství s přesností, která je vyhrazena až pro další navazující řízení či postupy.

K námitkám, které navrhovatelé uplatnili poprvé až v žalobě, krajský soud konstatuje, že judikatura Nejvyššího správního soudu k územnímu plánování vychází z předpokladu, že soudům nepřísluší (resp. nejsou povinny) hodnotit proporcionalitu přijatého řešení v první linii. Mohou pouze posoudit, jak se s touto otázkou vypořádal v odůvodnění územního plánu odpůrce [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2011, č. j. 6 Ao 5/2011 - 43, a na něj navazující nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2013 sp. zn. I. ÚS 1472/12 (N 211/71 SbNU 483)]. Ten je zpravidla povinen tak učinit pouze na základě námítky, kterou v rámci procesu pořizování územního plánu vznesl oprávněný navrhovatel. Jestliže zůstal navrhovatel v průběhu pořizování územního plánu pasivní, má sice právo podat návrh na zrušení územního plánu, avšak na jeho věcnou legitimaci (tedy na důvodnost jeho návrhu) bude mít tato pasivita zpravidla fatální dopad (srov. k tomu usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. listopadu 2010, č. j. 1 Ao 2/2010 - 116, č. 2215/2011 Sb. NSS a následný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. května 2014, č. j. 6 AOs 3/2013 - 29). Soud proto ohledně těchto námitek žádné dokazování neprováděl. Pokud navrhovatelé argumentovali ochranným pásmem studny, žádné důkazy pro tvrzení o existenci studny na jejich pozemku ani nepředložili.

Krajský soud proto uzavírá, že jestliže navrhovatelé nevyužili projednávání územního plánu k uplatnění plnohodnotné námítky o neproporcionálním zásahu do svého vlastnického práva, pokud jde o dotčení jejich pozemků p. č. ■■■ a ■■■, nemohou se následně úspěšně domáhat, aby soud v první linii proporcionalitu omezení jejich vlastnického práva přezkoumal. Zejména to platí pro požadavek navrhovatelů, aby se soud zabýval hodnocením těch otázek, na které ve své námítce vůbec nepoukazovali, což platí i o nových námitkách týkajících se pozemku p. č. ■■■.

V námítce navrhovatele c) ze dne 15. 4. 2014 (námitka č. 12) navrhovatel c) brojil

proti nezahrnutí pozemků p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ do ploch veřejného prostranství (P). Zdůraznil, že zmíněné pozemky, v katastru nemovitostí vedené jako ostatní komunikace v majetku obce, tvoří jedinou přístupovou cestu k jeho trvale obydlenému domu a jsou pro něj jediným způsobem, jak zajistit dopravní obslužnost své nemovitosti. Návrh územního plánu navrhuje zařazení pozemků, jako plochy zemědělské (K), což nevystihuje jejich funkci každodenního využívání jako komunikace pro nutnou komunikační potřebu a nezaručuje trvalost přístupu k objektu pro nezbytný obslužný provoz dle zákona. Navrhovatel c) upozorňoval na skutečnost, že ze stejného důvodu, zaručení dopravní obslužnosti, je zajištěn trvalý přístup k ostatním trvale obydleným i rekreačním objektům v obci po pozemních komunikacích, buď plochou dopravní infrastruktury, nebo plochou veřejného prostranství.

Odpůrce ve vypořádání námítky uvedl, že ostatní komunikace vymezená v katastru nemovitostí na parcelách p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ je vymezena pouze v mapových podkladech katastru nemovitostí a jedná se o právní vymezení, nikoli její faktické vymezení v terénu. V minulosti mohli předmětné pozemky sloužit k obhospodařování zemědělských pozemků, nebylo však zjištěno, že by tyto pozemky měly charakter účelové komunikace. Předmětné pozemky nejsou dlouhodobě jako účelová komunikace využívány a funkci této komunikaci neplní. Uvedená plocha není z technického hlediska komunikací, je součástí trvalého travního porostu, neumožňuje plnohodnotné dopravní využitím a neodpovídá požadavkům kladeným zákonem o pozemních komunikacích. Obec vzhledem k využití daného území neplánuje její úpravu, ani její zařazení do systému místních obslužných komunikací, neboť dané řešení je neekonomické. Odpůrce zjistil, že navrhovatel c) začal uvedené pozemky pro příjezd ke své nemovité věci užívat od jara 2014, dříve tyto pozemky jako komunikaci sám nevyužíval. Navrhovatel c) jako vlastník stavby č. p. ■■■ v k. ú. O. v H., či jiný její uživatel, má možnost využívat místní komunikaci vymezenou přes pozemky p. č. ■■■, ■■■, ■■■, ■■■ a ■■■, která je z části zpevněnou a ve směru k předmětným pozemkům p. č. ■■■ a ■■■ pokračuje jako již vyježděná pěšina z části po pozemcích p. č. ■■■ a ■■■. Tuto komunikaci navrhovatel c) v minulosti také využíval. S ohledem na řešení plochy P07 a vyvolané obavy dotčených správních orgánů z možnosti dalšího obestavování komunikace vymezené v katastru nemovitostí na parcelách p. č. ■■■, ■■■ a ■■■ stavbami pro bydlení, což není z pohledu ochrany krajinného rázu žádoucí, bylo dohodnuto její vymezení jako plochy zemědělské v souladu s jejím současným využitím.

S ohledem na závěry shora citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2011, č. j. 1 Ao 2/2011 - 17, považuje krajský soud i v případě této námítky za relevantní, jak byla předmětná plocha vyznačena v předchozím územním plánu. Soud ověřil, že také v případě pozemků p. č. 2116, 2112/2 a 2112/3 nedojde k žádnému zhoršení právní sféry navrhovatele oproti stávajícímu stavu. Jak totiž bylo v řízení zjištěno, uvedené pozemky vymezené v napadeném územním plánu jako plochy zemědělské (K), byly v předchozím územním plánu vymezeny jako louky, pastviny, ostatní zemědělské plochy. Napadeným územním plánem proto nemohlo dojít k zásahu do vlastnického práva navrhovatele. Navrhovatel c) se svým návrhem fakticky domáhá řešení zajištění optimálního přístupu ke své nemovitosti, což však není úkolem územního plánu.

V další námítce z téhož dne (námítka č. 13) navrhovatel c) nesouhlasil se změnou zařazení jeho pozemků p. č. 16/17 a 273 v k. ú. Oldřichov v Hájích z plochy obytné do plochy drážní a z toho plynoucími omezeními. Tuto změnu považoval jako neopodstatněnou a

navrhoval zachování stávajícího charakteru těchto ploch jako ploch obytných. Upozorňoval na to, že popis přípustného zachování stávajícího využití území na plochách změn je v kapitole F.2.3 popsán natolik neurčitě, že při vhodném výkladu neumožňuje rekonstrukci objektu. Chybějící konkretizace navrženého využití dané plochy v celém dokumentu pak může znamenat dokonce neumožnění údržby či opravy. Dle relevantních nadřazených územních studií - ZÚR LK a Politiky územního rozvoje ČR (dále jen „PÚR ČR“) a aktuálních zpráv o jejich uplatňování není v současné době rozhodnuto ani o trase (v úseku mezi Libercem a stání hranicí jsou zvažovány dvě varianty v trase Liberec - Frýdlant - Zawidov a Liberec - Hrádek nad Nisou - Zittau), ani o charakteru a způsobu využití (změna z původně plánovaného koridoru kombinované dopravy do koridoru konvenčního železničního, vypuštění původně plánované elektrizace), ani o způsobu jejich úprav (původně plánovaná optimalizace změněna na revitalizaci) koridoru KD1. I v případě, že bude koridor opravdu vybrán v trase Liberec - Frýdlant a zvolen v podobě vyžadující změnu trasy a vykoupení domu navrhovatele c), dojde k vykoupení v horizontu několika desetiletí. Navrhovatel c) zdůraznil, že omezení, která mu jsou ukládána novým územním plánem, v době platnosti starého územního plánu nebyla, ochranné pásmo železniční trati navrhovatele c) neomezovalo. Objekty ležící uvnitř koridoru v ploše neměněné z plochy obytné na plochu drážní tato omezení nemají. Navrhovatel c) se domáhal rovného přístupu ke všem občanům a principu minimálního zásahu do vlastnických práv.

S touto námitkou se navrhovatel vypořádal tak, že pro výhledový rozvoj dopravy je v dokumentaci územního plánu obce Oldřichov v Hájích chráněn koridor pro železniční trať Liberec - Frýdlant - Černousy (jako součást koridoru kombinované dopravy KD1, optimalizace jednokolejné železniční trati, pro zabezpečení požadovaných technických parametrů dohody AGTC). Územní plán navrhuje v rámci tohoto koridoru, který byl v souladu s § 36 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), převzat z platné dokumentace ZÚR LK a upřesněn, plochu změny P07, tj. plochy dopravní infrastruktury - drážní. Jedná se o změnu funkčního využití dané plochy. Plocha by měla být opět využívána v rámci koridoru železniční trati. Využití plochy pro trvalé bydlení není vhodné zejména z hlediska jejího situování v území s negativním vlivem hluku z provozu dráhy v chráněných prostorech (vzdálenost stavby od osy koleje je cca 8 m), v odtržené poloze od souvislé zástavby obce (nejbližší osamělý dům je vzdálen cca 400 m, souvislá zástavba podél silnice III/2904 cca 600 m) a bez vyhovujícího dopravního připojení. Pokud by plocha zůstala vymezená jako plocha bydlení, bylo by nutné zřízení zpevněné místní komunikace zajišťující bezproblémový přístup k ploše, včetně veřejného osvětlení v délce přes 500 m, zajištění běžné údržby této komunikace (včetně odklizení sněhu) a zajištění svozu odpadů. Komunikace by musela splňovat parametry pro příjezd vozidel integrovaného záchranného systému. Odpůrce dále zdůraznil, že v ploše změny P07 je zachováno stávající využití území (včetně údržby a oprav existujících staveb a zařízení) do doby provedení změn jeho využití spojených s optimalizací přilehlé železniční tratě. Údržba a opravy drážního domku jsou možné tak, aby byla plocha v budoucnu využitelná pro potřeby dráhy a nedošlo k zabránění využití vymezeného koridoru pro optimalizaci železniční trati. V současnosti nelze předjímat budoucí využití koridoru jinak, než je stanoveno v PÚR ČR (2008) a platné nadřazené územně plánovací dokumentaci, tj. ZÚR LK (2011). Závěrem odpůrce zdůraznil, že každá plocha v území má specifické podmínky, které jsou dané nejen jejím začleněním v územním, ale také zohledněním širších vztahů a dalších návazností. Srovnání podobných ploch v rámci různých územních plánů jiných obcí, proto může být

zavádějící.

V této souvislosti je vhodné se nejprve obecně vyjádřit k právní úpravě týkající se nutnosti souladu jednotlivých nástrojů územního plánování, neboť použitá východiska jsou aplikovatelná i na vztah ZÚR LK a napadeného územního plánu, což je určující i pro posouzení této námitky. Vztahem jednotlivých nástrojů územního plánování se již opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud, krajský soud považuje za vhodné odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2011, č. j. 6 Ao 1/2011 - 74. Podle tohoto rozsudku jsou jak politika územního rozvoje tak územně plánovací dokumentace, jež představují zásady územního rozvoje a územní plán koncepčními nástroji územního plánování a liší se od sebe mírou své obecnosti a rozsahem území, kterým se zabývají. „Politika územního rozvoje je koncepčním celostátním nástrojem, jež se zabývá otázkami územního plánování na úrovni nadregionální, celostátní a mezinárodní, přičemž jejím účelem je koordinovat mj. zájmy na využívání území státu a územně plánovací činnosti krajů a obcí. Zásady územního rozvoje jsou strategickým územně plánovacím nástrojem kraje, který je pořizuje pro celé své území; řeší tedy problematiku nadmístního významu. Zásady územního rozvoje vždy vymezují nebo (ve vztahu k politice územního rozvoje) zpřesňují vymezení mj. ploch a koridorů nadmístního významu, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, a vymezují veřejně prospěšné stavby. Územní plán je pak základním koncepčním dokumentem k usměrňování územního rozvoje obce, je zpracováván pro celé území obce.

(...) Z nastíněné posloupnosti je zřejmé, že konkrétní území je regulováno pomocí tří dokumentů, které musejí být vzájemně souladné; tento soulad je ve stavebním zákoně zajištěn zejména pomocí ustanovení § 36 odst. 5, § 53 odst. 4 písm. a) a § 54 odst. 2. Pořizovatel musí při pořizování územně plánovací dokumentace sám ověřit soulad svého návrhu s nadřazenou dokumentací. Též pořizovateli nadřazený orgán posuzuje soulad pořizované a nadřazené dokumentace v rámci svého stanoviska k návrhu nebo konceptu (§ 38 odst. 2, § 48 odst. 5, § 51 odst. 2 a 3 stavebního zákona), zjistí - li, že návrh/koncept je v rozporu s nadřazenou dokumentací, předloží zastupitelstvu obce nebo kraje, jež návrh dokumentace schvaluje, návrh na jeho zamítnutí (§ 40 odst. 1 a 3, § 53 odst. 4 a 6 stavebního zákona). Dalším projevem závaznosti nadřazených dokumentací je povinnost kraje nebo obce uvést svou územně plánovací dokumentaci do souladu s dokumentací nadřazenou v případě, že nadřazená dokumentace byla schválena následně či aktualizována; do doby provedení odpovídající změny nelze podle nesouladných částí dokumentace rozhodovat (§ 41 odst. 4 a § 54 odst. 5 cit. zákona).“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2011, č. j. 6 Ao 1/2011 - 74).

V rozsudku ze dne 23. 9. 2009 č. j. 1 Ao 1/2009 - 185, pak Nejvyšší správní soud učinil výstižný závěr, který se následně stal obecně uznávaným judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 27. 10. 2010, č. j. 9 Ao 1/2010 - 84): „Vymezení těchto ploch nadmístního významu je pro pořizování územních plánů obcí závazné ve dvojím smyslu: pozitivním a negativním. V pozitivním smyslu jsou nadřazenou územně plánovací dokumentací vymezené rozvojové plochy nadmístního významu pro územní plány obcí závazné tak, že obec je povinna tyto rozvojové plochy vymezené v nadřazené dokumentaci respektovat a vymezit je i ve svém územním plánu. V negativním smyslu jsou závazné tak, že obec ve svém územním plánu nemůže vymezit rozvojové plochy nadmístního významu, které v nadřazené územně plánovací dokumentaci obsaženy nejsou.“

Pro posouzení předmětné námitky je tedy nejprve nutné posoudit, zda plocha změny P07 byla vymezena v souladu s nadřazenými dokumenty územního plánování. Pro územní plán je významný především obsah ZÚR LK. V případě ZÚR LK přitom není pochyb, že vymezují koridor pro optimalizaci železniční trati D27 úsek Liberec - Frýdlant - hranice ČR. Jako úkol pro územní plánování ZÚR LK stanovují stabilizovat a řešit územní souvislosti vedení koridoru v územně plánovací dokumentaci dotčených obcí. Rovněž není pochyb o tom, že Oldřichov v Hájích je takovou dotčenou obcí. Pokud se odpůrce rozhodl v rámci tohoto koridoru vymezit plochu změny P07, tj. plochu dopravní infrastruktury - drážní, nelze takový postup označit za rozporný s nadřazenou územně plánovací dokumentací. Jak bylo navíc zdůrazněno shora, soulad pořizované a nadřazené dokumentace posuzuje již v průběhu procesu přijímání územního plánu i pořizovatel nadřízený orgán v rámci svého stanoviska k návrhu nebo konceptu územního plánu dle § 50 odst. 7 stavebního zákona. V projednávaném případě se jedná o stanovisko Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 6. 2. 2014, v němž tento odpůrci nadřízený orgán konstatoval, že návrh územního plánu Oldřichov v Hájích je v souladu s PÚR ČR i ZÚR LK, a to jak s jejich obecnými prioritami, tak s konkrétními opatřeními.

Krajský soud je proto toho názoru, že zde byly dány podmínky podle § 43 odst. 1 stavebního zákona k tomu, aby odpůrce zahrnul předmětné nemovitosti navrhovatele c) do plochy změn P07, tj. plochy dopravní infrastruktury - drážní, a to přesto, že SŽDC takovou změnu sama neiniciovala.

Krajský soud má za prokázané, že zde existuje veřejný zájem na omezení užívání pozemků a že tímto veřejným zájmem je dostatečně odůvodněn jinak nepochybný zásah do vlastnického práva navrhovatele c). Jak již bylo uvedeno výše, Nejvyšší správní soud k otázce přiměřenosti trvale judikuje, že zásah soudu se omezuje na případy extrémního vybočení ze zásady proporcionality (srov. již rozsudek tohoto soudu ze dne 30. 4. 2015, č. j. 4 As 261/2014 - 70, ze dne 2. 2. 2011, č. j. [6 Ao 6/2010 - 103](#), ze dne 24. 10. 2007, č. j. [2 Ao 2/2007 - 73](#), či ze dne 7. 10. 2011, č. j. [6 Ao 5/2011 - 43](#)). Zároveň je třeba zdůraznit, že zásah do vlastnického práva navrhovatele c) je minimalizován i tím, že v napadeném územním plánu je na plochách změn přípustné zachování stávajícího využití území včetně údržby a oprav existujících staveb a zařízení do doby provedení změn jeho využití (viz F.2.3 textové části územního plánu). Soud přihlédl také k tomu, že nebylo prokázáno, že by dům č. p. 193 (bývalý strážní domek) byl rekolaudován pro trvalé bydlení. Z provedených důkazů (zejména rozhodnutí ONV, odboru výstavby a územního plánování v Liberci ze dne 21. 5. 1975) naopak vyplynulo, že se jedná o rekreační objekt. V tomto směru není podstatné, jak domek označila paní Š. v kupní smlouvě, že v něm má navrhovatel c) a jeho rodina hlášen trvalý pobyt, ani jak je domek veden v katastru nemovitostí. I z vyjádření SŽDC vyplývá, že drážní domky byly vždy objekty určené k provozu drážní dopravy, nikoliv k trvalému bydlení. Tyto objekty obvykle k bydlení s ohledem na blízkost provozované železniční tratě nejsou vhodné z důvodů nedodržení hlukových limitů, na což ostatně upozorňuje i odpůrce. Z hlediska posouzení uplatněného návrhového bodu je také nerozhodné, jak jsou řešeny podobné plochy podél trati v územních plánech jiných obcí.

Krajský soud uzavírá, že z odůvodnění odpůrce k zamítnutí námitek navrhovatelů a) b) i c) je dostatečně patrné, proč jim odpůrce nemohl přisvědčit, proč je řešení přijaté

územním plánem žádoucí a proč zároveň není možné volit řešení jiné, které by bylo z hlediska zásahů do vlastnických práv šetrnější.

Pokud navrhovatelé poukazují na snížení hodnoty jimi vlastněných nemovitostí vydáním napadeného územního plánu, je toto tvrzení v případě námitky č. 8 a č. 12 nedůvodné, neboť jak bylo zdůvodněno výše, vydáním napadeného územního plánu k žádnému zhoršení právní sféry navrhovatelů oproti stávajícímu stavu nedošlo. V případě navrhovatele c) a jeho námitky č. 13 je pak nutno opětovně odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. V již citovaném usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 1 Ao 1/2009 - 120, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Za předpokladu dodržení zásady subsidiarity a minimalizace zásahu může územním plánem (jeho změnou) dojít k omezením vlastníka nebo jiného nositele věcných práv k pozemkům či stavbám v území regulovaném tímto plánem, nepřesáhnou-li spravedlivou míru; taková omezení nevyžadují souhlasu dotyčného vlastníka a tento je povinen strpět je bez náhrady.*“

Shledá-li soud v přezkoumávaném územním plánu dodržení těchto zásad, není důvodem ke zrušení územního plánu ani to, že omezení vlastníka nebo jiného nositele věcných práv přesáhlo spravedlivou míru; případnou náhradu za ně nelze poskytnout v rámci procesu tvorby územního plánu (jeho změny).“

VI. Závěr a náklady řízení

Z důvodů v tomto rozsudku uvedených soud tedy shledal návrh na zrušení části opatření obecné povahy č. 1/2014 - Územního plánu obce Oldřichov v Hájích jako nedůvodný, a proto ho v souladu s § 101d odst. 2 s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodoval podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci byl úspěšný odpůrce, soud proto navrhovatelům uložil povinnost nahradit odpůrci důvodně vynaložené náklady řízení.

Důvodně vynaloženými náklady řízení jsou na straně odpůrce, který je malou obcí, náklady na zastoupení advokátem v řízení před soudem. Ty jsou tvořeny odměnou advokáta za 6 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), c), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., (advokátního tarifu), a to za převzetí a přípravu zastoupení, poradu s klientem přesahující jednu hodinu (podle potvrzení o schůzce právního zástupce s odpůrcem dne 2. 5. 2017) podání písemného vyjádření k návrhu ze dne 2. 5. 2017, dalšího písemného vyjádření ze dne 7. 6. 2017 a účast na jednání před soudem za každé započaté dvě hodiny, ve výši dle § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, tedy ve výši 6 x 3 100 Kč; dále náhradou hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 6 x 300 Kč; a odpovídající částkou DPH ve výši 4 284 Kč, celkem tedy ve výši 24 684 Kč. Jako důvodně vynaložený úkon právní služby soud neposoudil vyjádření odpůrce ze dne 23. 6. 2017, neboť toto vyjádření do věci nepřineslo nic nového a bylo učiněno v době, kdy odpůrce již věděl o nařízení ústního jednání ve věci, a mohl tak toto vyjádření učinit při tomto jednání. Soud také nepřistoupil k navýšení odměny za jeden úkon právní služby dle § 12 odst. 3 advokátního tarifu, jak odpůrce

navrhoval, protože pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky.

Povinnost nahradit odpůrci náklady řízení k rukám jeho právního zástupce soud uložil všem navrhovatelům rovným dílem, neboť poměr neúspěchu ve věci nelze v dané věci spolehlivě určit, a to v přiměřené lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Ve vztahu k osobám zúčastněným na řízení pak krajský soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. tak, že se jim právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává, neboť osoby zúčastněné na řízení mají právo na náhradu pouze těch nákladů, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jim soud uložil; případně jim soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení. V daném případě však krajský soud osobám zúčastněným na řízení splnění žádné povinnosti, v souvislosti s níž by jim vznikly náklady, neuložil.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Liberci dne 3. srpna 2017

Mgr. Lucie Trejbalová,
předsedkyně senátu